

มุมมอง

HUMAN RIGHTS PERSPECTIVE

สิทธิ

ปีที่ 23 ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม 2567

สารบัญ

ทรงพมนักเรียนกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
กสม. แนะนำการกำหนดระเบียบต้องรับฟังความเห็น
และเน้นการมีส่วนร่วมของเด็ก 1

กสม. เสนอร่างแก้ไขปัญหา
ผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน
ต่อผู้หนีภัยการสู้รบในพื้นที่พิกพิงชั่วคราว 4

กสม. ยินดีที่ประเทศไทยให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วย
การคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ 6

ข่าวกิจกรรม กสม. 7

UN experts เรียกร้องให้ยุติการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจาก
อัตลักษณ์และรสนิยมทางเพศเนื่องในวัน IDAHOBIT 8

ทรงพมนักเรียนกับการจำกัดสิทธิ และ เสรีภาพ ของบุคคล กสม. แนะนำการกำหนดระเบียบ ต้องรับฟังความเห็น และเน้น การมีส่วนร่วมของเด็ก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 4 รับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลไว้เสมอกัน ขณะที่สิทธิในชีวิต และร่างกายเป็นหลักสิทธิมนุษยชนสากลที่เป็นรากฐานแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในอันที่จะกำหนดเจตจำนงในชีวิตหรือตัดสินใจเรื่องใดที่เกี่ยวข้องกับเนื้อตัวร่างกายของตนได้อย่างเสรีโดยรัฐมีหน้าที่ในการรับรองและคุ้มครองให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ด้วยการเคารพต่อความชอบธรรมในร่างกาย และจิตใจไม่เข้าแทรกแซงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

กรณีการออกระเบียบ “ทรงพม” เพื่อใช้บังคับกับนักเรียนซึ่งเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงมากขึ้นในระยะหลัง จึงถือเป็นการก้าวล่วงขอบเขตของสิทธิเสรีภาพและการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ของบุคคลหากรัฐโดยหน่วยงานหรือสถานศึกษาจำเป็นต้องมีข้อบังคับเกี่ยวกับการไว้ทรงพมของนักเรียนก็สมควรที่จะต้องพิจารณาว่าข้อบังคับนั้นสอดคล้อง

ตามหลักกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child- CRC) ที่ไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตามหรือไม่

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการบังคับให้นักเรียนตัดทรงผมตามข้อบังคับของโรงเรียนตลอดจนการทำโทษนักเรียนที่ฝ่าฝืนเกินสมควรแก่เหตุอยู่เป็นระยะ โดยในปี 2566 กระทรวงศึกษาธิการได้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการไว้ทรงผมของนักเรียน พ.ศ. 2563 และให้สถานศึกษาแต่ละแห่งกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับ การไว้ทรงพมนักเรียนได้เอง

กสม. เห็นว่าการกำหนดแบบทรงพมนักเรียนและการลงโทษนักเรียนที่ฝ่าฝืนข้อบังคับเกี่ยวกับการไว้ทรงผมเป็นประเด็นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน จึงเห็นสมควรให้มีการศึกษาเรื่องดังกล่าว เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการคุ้มครองสิทธิของเด็ก โดยมีข้อพิจารณาสำคัญ 3 ประเด็น ดังนี้

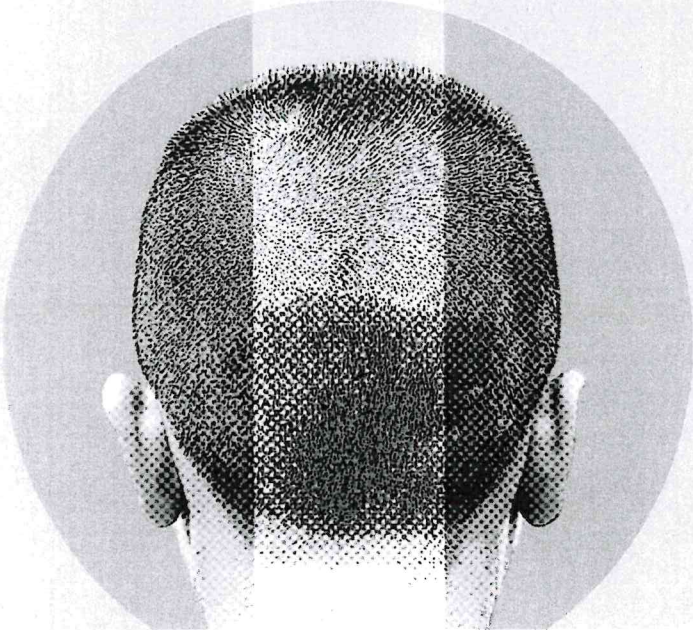
ประเด็นที่ 1 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎเกณฑ์ที่กำหนดทรงผมนักเรียนและนักศึกษา

เห็นว่า แม้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการไว้ทรงผมของนักเรียน พ.ศ. 2563 จะถูกยกเลิกไปแล้ว แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าในทางปฏิบัติ ผลของระเบียบนั้นยังคงอยู่และได้รับการรับรองให้ใช้ต่อไปเพื่อกำหนดเจตจำนงร่วมกันระหว่างนักเรียน สถานศึกษา และผู้ปกครองในเรื่องทรงผม เป็นการออกระเบียบโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นเพียงกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติที่กำหนดโครงสร้างหน่วยงานของรัฐ มิใช่บทบัญญัติที่ให้อำนาจออกกฎหรือคำสั่งอันจะมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลภายนอกขอบข่ายการบริหารจัดการภายในองค์กร นอกจากนี้การกำหนดแบบทรงผมของนักเรียนถือเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล เป็นการก้าวล่วงเข้าไปยังแดนแห่งสิทธิและเสรีภาพในการตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับเส้นผมอันเป็นส่วนประกอบของร่างกาย ซึ่งได้รับการรับรองและคุ้มครองโดยกฎหมาย ผู้ใดจะล่วงละเมิดมิได้หากไม่ได้รับความยินยอม ประกอบกับนักเรียนมิใช่บุคลากรด้านการศึกษาหรือมีตำแหน่งหน้าที่เช่นเดียวกับบุคลากรที่อยู่ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ การมีข้อบังคับกำหนดเกี่ยวกับการไว้ทรงผมก็ดี การกำหนดมาตรการบังคับกรณีที่มีการฝ่าฝืนแบบการไว้ทรงผมก็ดี ล้วนแต่เป็นการกระทำที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของนักเรียนซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของหน่วยงานทั้งสิ้น ดังนั้น การกำหนดแบบทรงผมของนักเรียนจึงต้องมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติให้อำนาจไว้เสียก่อน และไม่อาจนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจทั่วไปในการบริหารงานภายในหน่วยงานด้านการศึกษามาใช้ได้

ประเด็นที่ 2 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับหลักการคุ้มครองสิทธิของนักเรียนในการไว้ทรงผม

เห็นว่า หากกระทรวงศึกษาธิการหรือสถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการไว้ทรงผมของนักเรียนในกรณีต่าง ๆ กระทรวงศึกษาธิการต้องมีหลักประกันสิทธิของเด็กในสถานศึกษาว่าคำสั่งหรือข้อบังคับที่มีผลให้นักเรียนต้องไว้ทรงผมนั้นมีรูปแบบที่สอดคล้องกับศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) ข้อ 28 วรรคสอง และปรากฏเหตุผลความจำเป็นในบทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อการป้องกันสุขอนามัยหรือการคุ้มครองความปลอดภัยสาธารณะ ทั้งยังต้องประกันว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการไว้ทรงผมของนักเรียนจะต้องไม่นำไปสู่การเลือกปฏิบัติ และต้องเคารพในวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น เพศสภาพ กลุ่มศาสนาหรือวัฒนธรรมส่วนน้อยในท้องถิ่น และต้องคำนึงถึงสิทธิของเด็กที่จะได้รับการรับฟังและมีส่วนร่วมตัดสินใจในบรรดาหลักเกณฑ์หรือนโยบายต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อเด็กด้วย

**ประเด็นที่ 3 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการใช้มาตรการ
บังคับให้นักเรียนกระทำตามแบบกรม**

ปรากฏว่า กสม. ได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง ในสถานศึกษากรณีฝ่าฝืนการไว้ทรงผมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งการกระทำให้อับอาย การตัดผมของนักเรียนโดยพลการ รวมถึงการลงโทษโดยการใช้ความรุนแรงทางกายภาพ โดยเห็นว่า ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและ นักศึกษา พ.ศ. 2548 เป็นหลักเกณฑ์ที่มีขึ้นโดยอาศัยอำนาจ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของนักเรียนหรือนักศึกษา ซึ่งกฎหมายดังกล่าว มีเจตนารมณ์ในการควบคุมกำกับการประพฤติตนของนักเรียน และนักศึกษา มิได้รวมถึงการแต่งกาย อันได้แก่ การไว้ทรงผม การไว้หนวดเครา การย้อมสีผม ตัดผม จึงไม่อาจนำระเบียบดังกล่าว มาใช้บังคับกับนักเรียนที่ฝ่าฝืนข้อบังคับเกี่ยวกับการไว้ทรงผมได้ ดังนั้น หากนักเรียนฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้ตัดผม บุคลากร ทางการศึกษาย่อมไม่มีอำนาจกระทำการบังคับเอากับตัว นักเรียนได้ ทั้งทางตรง เช่น การบังคับตัดผม กล้อนผม หรือการ บังคับทางอ้อม เช่น การให้บุคคลหรือหน่วยงานอื่นมาตัดผมให้ ทั้งนี้ การสั่งการให้นักเรียนปฏิบัติตามจะต้องเป็นการสร้างความ เข้าใจที่เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก โดยการพูดคุยกับเด็ก หรือผู้ปกครอง ซึ่งเป็นไปเพื่อการสร้างความเข้าใจที่เกิดจาก การมีส่วนร่วม

ด้วยเหตุผลข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2567 จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อมอบหมาย ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ สรุปได้ ดังนี้

1 ให้กระทรวงศึกษาธิการแจ้งให้สถานศึกษาในสังกัดถือปฏิบัติ ว่ากระทรวงศึกษาธิการและสถานศึกษาไม่มีอำนาจกำหนดแบบ ทรงผมของนักเรียนไม่ว่าด้วยเหตุผลใด

หากมีความจำเป็นต้องสั่งการให้นักเรียนตัดผมหรือไว้ทรงผม ในกรณีใดจะต้องปรากฏความจำเป็นเพื่อการรักษาสุขภาพอนามัย หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของตนเองหรือผู้อื่นเท่านั้น ทั้งนี้ ระเบียบเกี่ยวกับการไว้ทรงผมของนักเรียนของสถานศึกษา จะต้องเกิดจากการรับฟังความเห็นของนักเรียน โดยมุ่งเน้น กระบวนการมีส่วนร่วมของนักเรียนเป็นสำคัญเพื่อให้สอดคล้อง กับแนวทางการคุ้มครองสิทธิของเด็ก

2 ให้คณะรัฐมนตรี โดยกระทรวงศึกษาธิการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หมวด 7 การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

ให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการแต่งกายโดยเฉพาะเรื่องทรงผมของ นักเรียนว่าจะต้องมีขึ้นได้แต่โดยเหตุอันสมควรเท่านั้น และให้ กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการตรากฎกระทรวงฉบับใหม่ที่เป็น มาตรฐานกลางในการออกระเบียบ หรือข้อกำหนดของสถานศึกษา เกี่ยวกับการไว้ทรงผมของนักเรียน กฎกระทรวงเกี่ยวกับมาตรการ บังคับให้เป็นไปตามระเบียบหรือกฎว่าด้วยทรงผมนักเรียนของแต่ละ สถานศึกษา และกฎกระทรวงว่าด้วยวิธีการรับฟังความเห็นของ นักเรียนและนักศึกษา โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน และผู้ปกครองเป็นสำคัญ

กสม. เสนอเรื่องแก้ไขปัญหาผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนต่อผู้หนีภัยการสู้รบในพื้นที่พักพิงชั่วคราว

แม้ประเทศไทยจะไม่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย ค.ศ. 1951 แต่รัฐบาลไทยได้ถือหลักการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้หนีภัยการสู้รบ โดยกำหนดให้ผู้หนีภัยการสู้รบมีสถานะเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองกลุ่มเปราะบางต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และควบคุมดูแลและพ้อนผันให้อาศัยอยู่เฉพาะในพื้นที่พักพิงชั่วคราวซึ่งเป็นพื้นที่ควบคุมพิเศษเฉพาะ ตั้งแต่ปี 2527

ที่ผ่านมา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีสถานการณ์ปัญหาผู้หนีภัยการสู้รบในพื้นที่พักพิงชั่วคราวหลายแห่งที่ส่งผลกระทบต่อด้านสิทธิมนุษยชน โดยพบว่าปัจจุบันผู้หนีภัยการสู้รบ กว่า 82,000 คน ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวเพียง 9 แห่ง ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี และราชบุรี ที่เป็นพื้นที่รองรับผู้หนีภัยการสู้รบ (UNHCR, มีนาคม 2567) ต้องเผชิญกับภาวะสุขภาพย่ำแย่ การขาดแคลนอาหาร ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ และไม่ได้รับการปฏิบัติตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนหลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. การควบคุมให้อาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวเป็นเวลานานอย่างไม่มีกำหนด กว่า 40 ปีที่ผู้หนีภัยการสู้รบต้องถูกควบคุมตัวในพื้นที่พักพิงชั่วคราวอย่างไร้ความหวังที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีด้วยเหตุผลที่ว่า การรับผู้หนีภัยให้ไปตั้งถิ่นฐานใหม่ เป็นเรื่องที่มีข้อจำกัดสูง ประกอบกับการรัฐประหารในเมียนมาเมื่อเดือน กุมภาพันธ์ 2564 ทำให้โครงการส่งกลับมาตุภูมิโดยสมัครใจต้องยุติลง นอกจากนี้ เด็กผู้หนีภัยที่เกิดและเติบโตในพื้นที่พักพิงชั่วคราวมานาน รวมทั้งเด็กที่พลัดพรากจากครอบครัว ไม่มีแนวคิดจะกลับไปใช้ชีวิตในเมียนมา และแม้ผู้หนีภัยจะมีความรู้และทักษะอาชีพต่าง ๆ แต่ไม่มีโอกาสที่จะนำศักยภาพที่มีอยู่มาใช้พัฒนาชีวิตและครอบครัวทำให้รู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม ผิดหวัง และมีความทุกข์ในการใช้ชีวิตอยู่

2. ปัญหาสิทธิและสถานะบุคคล การจำแนกผู้หนีภัยในพื้นที่พักพิงชั่วคราวให้มีสถานะเป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองกลุ่มเปราะบางต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทำให้ผู้หนีภัยเสี่ยงต่อการถูกดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและถูกส่งกลับประเทศไปเผชิญอันตรายได้ รัฐบาลไทยมีการดำเนินนโยบายที่เข้มงวดด้วยข้อจำกัด เช่น กรณีผลจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2564 ที่ยกเว้นการให้สิทธิอาศัยผู้หนีภัยในพื้นที่พักพิงชั่วคราว แต่ให้คนต่างด้าวกลุ่มอื่น ๆ ที่อพยพและอาศัยอยู่มานานมีสิทธิอาศัย โดยให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายและมีถิ่นที่อยู่ถาวร จึงเกิดความเหลื่อมล้ำ และกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของกลุ่มผู้หนีภัย

3. การถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ การที่ รัฐบาลไทยไม่พ้อนปรนให้ผู้หนีภัยออกไปทำงานภายนอกพื้นที่พักพิงชั่วคราว ผู้หนีภัยจึงต้องลักลอบทำงาน เช่น เป็นแรงงานภาคเกษตรกรรม ในชุมชนใกล้เคียง จึงถูกเอารัดเอาเปรียบค่าจ้าง หรือถูกเรียกเก็บเงินเพื่อไม่ให้ถูกจับกุมเมื่อเดินทางออกนอกพื้นที่ จึงเกิดความเครียดสะสมจากการถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

4. การเข้าไปถึงมาตรฐานการครองชีพ ผู้หนีภัยในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละไม่ได้รับอาหารที่เหมาะสมและเพียงพอทำให้เกิดภาวะขาดสารอาหาร และพบภาวะคลอดก่อนกำหนด ขณะที่องค์การนอกภาครัฐสามารถสนับสนุนค่าดำรงชีพได้เพียงเดือนละ 350 บาท / ราย เท่านั้น นอกจากนี้ ผู้หนีภัยยังไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาไทยตามสถานศึกษาต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับคนต่างด้าวกลุ่มอื่น ๆ ทำได้เพียงศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาของเมียนมาในพื้นที่พักพิงชั่วคราวเท่านั้น อีกทั้งผู้หนีภัยมีแนวโน้มปัญหาสุขภาพจิตสูงขึ้น แต่ไม่มีจิตแพทย์เข้าไปให้คำปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ยังประสบเหตุอัคคีภัยบ่อยครั้งและพบปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศอีกด้วย

ด้วยเหตุผลข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2567 จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะ ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะระยะเร่งด่วน

ให้สภาความมั่นคงแห่งชาติและกระทรวงมหาดไทย ร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ ประสานความร่วมมือด้านการต่างประเทศ เพื่อส่งตัวผู้หนีภัยไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในประเทศที่สามโดยเร็ว และให้ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิด้านสาธารณสุขให้แก่ผู้หนีภัย เช่น การตรวจสุขภาพประจำปี การจัดระบบประกันสุขภาพ รวมทั้งจัดให้มีจิตแพทย์เข้าไปบริการรักษาสุขภาพจิต นอกจากนี้ ให้มีกลไกการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่พักพิงชั่วคราวอย่างเคร่งครัด พัฒนามาตรการระงับภัยและลดปัจจัยเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น จัดสรรพื้นที่อยู่อาศัยไม่ให้แออัด จัดให้มีแสงสว่างและเวรยามรักษาการณ์ที่เพียงพอ ติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดในจุดเสี่ยง รวมทั้งจัดให้มีอุปกรณ์ระงับเหตุ เช่น ถังดับเพลิง ตูยาสามัย เครื่องกระตุกหัวใจไฟฟ้าชนิดอัตโนมัติ (AED) รวมทั้งทบทวนหลักเกณฑ์การก่อสร้างที่พักโดยปรับเปลี่ยนการใช้วัสดุธรรมชาติเป็นวัสดุอื่นที่ทนทานต่อการติดไฟ

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ให้สภาความมั่นคงแห่งชาติร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน คณะกรรมการผู้หนีภัย และองค์การนอกภาครัฐสำรวจข้อมูลประชากรในพื้นที่พักพิงชั่วคราวทุกคน เพื่อดำเนินงานด้านนโยบาย ทั้งในส่วนข้อมูลของผู้หนีภัย เช่น ความประสงค์ไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในประเทศที่สาม สมาชิกในครอบครัวในเมียนมา การศึกษาหรือทักษะอาชีพต่าง ๆ ข้อมูลจากภาคเอกชน เช่น ประเภทแรงงานที่ยังขาดแคลน ตลาดแรงงานที่เหมาะสมกับการจ้างงานผู้หนีภัย รวมทั้ง ข้อมูลจากองค์การนอกภาครัฐที่สนับสนุนให้ความช่วยเหลือ เช่น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนานโยบายต่อผู้หนีภัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์

ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลจากการสำรวจข้างต้นมาพิจารณากำหนดนโยบาย ทั้งด้านสิทธิและสถานะบุคคล ด้านการศึกษา ด้านการจ้างงานและการมีรายได้ โดยให้สิทธิผู้หนีภัยที่ไม่ประสงค์ไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในประเทศที่สามเป็นผู้มีสถานะคนต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยได้เป็นการชั่วคราว รวมทั้งมีมาตรการทางเลือกสำหรับผู้หนีภัยที่ไม่มีเครือข่ายในประเทศต้นทาง สามารถเข้าสู่กระบวนการสำรวจจัดทำบัตรประจำตัวผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน กำหนดนโยบายรองรับผู้หนีภัยได้เข้าเรียนในระบบการศึกษาของไทยทุกระดับชั้น รวมทั้งเตรียมความพร้อมให้ผู้หนีภัยมีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน และควรผ่อนปรนให้สามารถเดินทางออกจากพื้นที่พักพิงชั่วคราวเพื่อมาทำงานหรือเพื่อเข้าเรียนในสถานศึกษาได้ นอกจากนี้ ให้มีการส่งเสริมรายได้โดยจัดหาตลาดจำหน่ายสินค้าของผู้หนีภัย เช่น ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หรือสินค้าหัตถกรรม ด้วย ทั้งนี้ มาตรการต่าง ๆ ต้องครอบคลุมถึงการป้องกันการแสวงหาประโยชน์ โดยมีขอบต่อผู้หนีภัยด้วย

กสม. ยินดีที่ประเทศไทย ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ

ตามที่ประเทศไทยได้ยื่นสัตยาบันสารเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ (International Convention for the Protection of all Persons from Enforced Disappearance: ICPPED) เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2567 โดยจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 13 มิถุนายน 2567 นั้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ขอแสดงความยินดีและชื่นชมรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการในเรื่องนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของประเทศไทยในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการคุ้มครองประชาชนจากการถูกบังคับให้หายสาบสูญในอนาคต อีกทั้งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อประเทศไทย ซึ่งอยู่ระหว่างการสมัครเข้าเป็นสมาชิกคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council: HRC) วาระปี ค.ศ. 2025 - 2027 ด้วย

กสม. ได้ร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชนทุกภาคส่วนขับเคลื่อนและผลักดันจนกระทั่งรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2566 เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ขณะเดียวกันได้มีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลเร่งรัดการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ เพื่อคุ้มครองบุคคลทุกคนที่จะไม่ถูกกระทำให้สูญหายโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ปีที่ 23 ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม 2567

ทั้งนี้ เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ (ICPPED) แล้ว เท่ากับว่าประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสันติสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศภายใต้สหประชาชาติจำนวนทั้งสิ้น 8 ฉบับ จาก 9 ฉบับ ได้แก่

- 1

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC)

- 2

อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW)

- 3

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR)

- 4

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (ICESCR)

- 5

อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (CERD)

- 6

อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำแย่ที่สุด (CAT)

- 7

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (CRPD)

- 8

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ (ICPPED)

คงเหลือเพียง อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว (CMW) ที่ประเทศไทยยังมิได้เข้าเป็นภาคีเพียงฉบับเดียว

ข่าวกิจกรรม กสม.

กสม. เข้าร่วมประชุมประจำปี GANHRI 2024 และพบกับผู้แทนองค์กรระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

วันที่ 5 - 10 พฤษภาคม 2567 นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชาติ เศรษฐมาลินี และนางสาวสุภัทรา นาคะผิว กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วย นางพรรษา บุญรัตน์ รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมการประชุมกรอบความร่วมมือเครือข่ายพันธมิตรระดับโลก ว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Global Alliance of National Human Rights Institutions: GANHRI) ประจำปี 2567 หรือการประชุม GANHRI 2024 พบกับผู้แทนองค์กรระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ได้แก่ Association for Prevention of Torture (APT) Centre for Humanitarian Dialogue (HD) ผู้ช่วยข้าหลวงใหญ่ ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) และผู้ประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนศึกษาและการฝึกอบรมของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

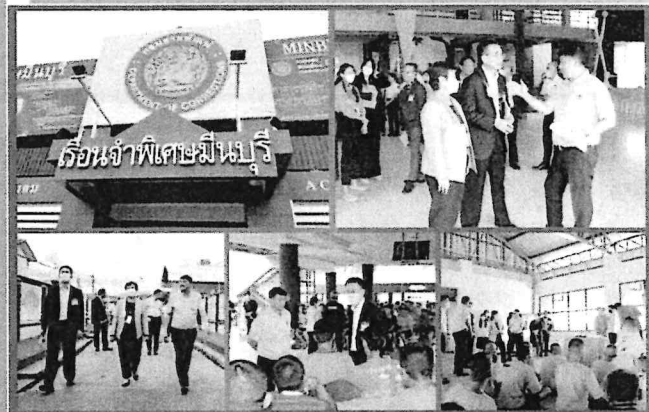
กสม. ลงพื้นที่หาหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคล ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย

วันที่ 7 - 8 พฤษภาคม 2567 นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วยนางสาวรตญา กอบศิริกาญจน์ รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพื้นที่ภาคใต้ (สำนักงาน กสม. พื้นที่ภาคใต้) ลงพื้นที่หาหรือแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร หรือไม่มีบัตรประจำตัวประชาชนหรือคนไร้สัญชาติในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย ร่วมกับผู้แทนศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ หน่วยงานฝ่ายปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ณ โรงแรมกรีน วิว โฮเต็ล อำเภอสูโงโก - ลก จังหวัดนราธิวาส และวัดกง แยะ สุย อำเภอกัวมูซัง รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย

กสม. จัดเวที "มองรอบด้านกับโครงการแลนด์บริดจ์" นำเสนอความคิดเห็นทางวิชาการต่อสาธารณะ

วันที่ 15 พฤษภาคม 2567 นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ และนางปรีดา คงแป้น กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมเวทีวิชาการ เรื่อง "มองรอบด้านกับโครงการแลนด์บริดจ์" จัดโดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ร่วมกับชมรมนักข่าวสิ่งแวดล้อม และ The Active ThaiPBS เพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง เพื่อพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ เพื่อเชื่อมโยงการขนส่งระหว่างอ่าวไทยและอันดามัน หรือ โครงการแลนด์บริดจ์ ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการ โดยมีผู้สื่อข่าวเข้าร่วมรับฟังการนำเสนอผลกระทบสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนที่ควรคำนึงถึงในมิติต่าง ๆ ณ ห้อง BB202 ชั้น 2 โรงแรมเซ็นทารา ไทพี ศูนย์ราชการ และคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ

กสม. ศึกษาดูงานเรือนจำพิเศษมันบุรี ในฐานเรือนจำต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน

วันที่ 20 พฤษภาคม 2567 ที่เรือนจำพิเศษมันบุรี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายสันต์ ภัยหลิกลี่ และนางสาวสุภัทรา นาคะผิว กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าศึกษาดูงานเรือนจำพิเศษมันบุรี ในฐานะเรือนจำต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีนายนทรรัตน์ ทอมศรีประเสริฐ ผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษมันบุรี และคณะเจ้าหน้าที่เรือนจำพิเศษมันบุรี ให้การต้อนรับ ในครั้งนี้ กสม. และคณะ ได้สำรวจเรือนนอน ห้องสมุด ห้องพยาบาล คลินิกคลายเครียด ห้องระบบออนไลน์ที่สามารถเยี่ยมญาติหรือปรึกษาทนายความทางไกลผ่านแอปพลิเคชัน LINE และห้องใช้สำหรับการพิจารณาคดีของศาลผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ รวมทั้งห้องนันทนาการอื่น ๆ

UN experts เรียกร้องให้ยุติการเลือกปฏิบัติ อันเนื่องมาจากอัตลักษณ์และ รสนิยมทางเพศ เนื่องในวัน IDAHOBIT

วันที่ 17 พฤษภาคม ของทุกปีถือเป็นวันสากลเพื่อยุติการเกลียดกลัวคนรักเพศเดียวกัน คนรักสองเพศและคนข้ามเพศ (International Day Against Homophobia, Biphobia and Transphobia - IDAHOBIT) ซึ่งแนวคิดการรณรงค์ในปี 2567 นี้คือ

“
ไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง:
ความเท่าเทียม เสรีภาพ
และความยุติธรรมสำหรับทุกคน
”

วัน IDAHOBIT มีที่มาสืบเนื่องจากเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2533 องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศยกเลิกให้การรักเพศเดียวกันเป็นโรคจิต ซึ่งถือเป็นความก้าวหน้าครั้งสำคัญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้มีความหลากหลายทางเพศ

แม้ปัจจุบันทั่วโลกจะมีความก้าวหน้ามากขึ้นในเรื่องสิทธิความเท่าเทียมทางเพศ แต่ผู้คนจำนวนมากยังคงเผชิญกับการเลือกปฏิบัติอย่างเป็นระบบ รวมทั้งเผชิญกับความรุนแรงอันมีที่มาจากอคติต่ออัตลักษณ์และรสนิยมทางเพศ เช่น การถูกจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก การข่มขู่และการสมาคมโดยสงบ หรือถูกกีดกันทางสังคมและเศรษฐกิจ เป็นต้น

ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติและภูมิภาค (UN experts) จึงเรียกร้องให้รัฐต่าง ๆ เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน โดยมิมีนโยบายและมาตรการจัดการกับต้นเหตุของการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงทั้งปวง และเน้นย้ำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องรวมทั้งภาคธุรกิจร่วมกันยุติความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลทุกคนด้วยเหตุแห่งอัตลักษณ์และรสนิยมทางเพศ

ที่มา : UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS
OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER

จัดทำและเผยแพร่โดย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550
อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 6-7
120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร 10210

☎ โทรศัพท์ : 0-2141-3800 และ 3900
: 0-2141-3913 และ 3919
☎ สายด่วนร้องเรียน : 1377
✉ ร้องเรียน : help@nhrc.or.th
🌐 เว็บไซต์ : www.nhrc.or.th

ขอความกรุณา
ตอบแบบประเมินออนไลน์

